

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

Історія України

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації 014.01 українська мова і література
(шифр і назва спеціалізації)

освітньо-професійної програми «Середня освіта (українська мова і література,
англійська мова)»
(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Таїса ЗАХАРЧЕНКО, доцент кафедри історії та філософії, кандидат історичних наук,
доцент

Вікторія КОНСТАНТІНОВА, професор кафедри історії та філософії, доктор історичних
наук, професор

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол №10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Історія України» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (українська мова і література, англійська мова)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.01 українська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення виникнення й розвитку людського суспільства на українських землях від найдавніших часів до сьогодення; аналіз культури українського народу, економічних відносин, політичних інститутів на терені сучасної України, визначення ролі та місця визначних історичних діячів у розбудові української державності.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, історія української культури, історія зарубіжної літератури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу «Історія України» – опанування історичними знаннями, закономірностями історичного розвитку, ознайомлення з новими підходами до історичної освіти в умовах багатокультурного середовища; актуалізація, систематизація та поглиблення історичних знань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія України» є навчання способам добору матеріалу для аналізу історії на засадах принципу полікультурності, аксіологічності, послідовності; набуття знань методів і прийомів ефективного спілкування, уміння створювати позитивний емоційний клімат; формування вміння простежувати, діагностувати процес історичного розвитку, побудований на засадах полікультурності; використання історичних процесів у сучасному житті.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 04. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 05. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>ПРН 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, приборчниками різних політичних поглядів тощо.</p>

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Історія України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.

Змістовий модуль 1. Українські землі до XIV ст.

Тема 1. Найдавніші землероби та скотарі на території України. Давні слов'яни.

Тема 2. Київська Русь

Змістовий модуль 2. Українські землі у XV – XVIII ст.

Тема 3. Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн.

Тема 4. Україна у XVII – XVIII ст.

Модуль 2. Україна у XIX – на початку XX ст.

Змістовий модуль 3. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій

Тема 5. Інкорпорація українських земель до складу Російської та Австрійської імперій.

Тема 6. Національно-визвольний рух у XIX – на початку XX ст.

Змістовий модуль 4. Українська революція та процеси державотворення

Тема 7. Українська революція

Тема 8. Моделі української державності 1917-1922 рр.

Модуль 3. Новітня історія України

Змістовий модуль 5. Україна у складі СРСР

Тема 9. Українська РСР у 20-50-ті роки XX ст.

Тема 10. Українська РСР у 60-80-х рр. XX ст.

Змістовий модуль 6. Новітня історія сучасної України

Тема 11. Державотворчі процеси в Україні в 1991 – 2000-х рр.

Тема 12. Україна в сучасну добу

3. Рекомендована література

Основна

1. Аркас М. Історія України-Русі. Київ, 1990.
2. Багалій Д. І. Історія України. Харків, 1993.
3. Баран В. та ін. Історія України. Львів, 1996.
4. Бойко О. Д. Історія України. Київ, 2001.
5. Борисенко В. Й. Курс української історії. Київ, 1996.
6. Брайчевський М. Конспект історії України. Київ, 1993.
7. Грушевський М. Історія України-Русі. В 11 кн. Київ, 1991.
8. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. Київ, 1992.
9. Дорошенко Д. І. Нарис історії України. В 2 т. Київ, 1991.

10. Крип'якевич І. П. Історія України. Львів, 1992.
11. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами. Київ, 1999.
12. Лисяк-Рудницький І. Нариси з історії України. Львів, 1991.
13. Полонська-Василенко Н. Д. Історія України. У 2-х книгах. Київ, 1992.
14. Субтельний О. Україна: історія. Київ, 1991.

Додаткова

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. Київ, 1991.
2. Апанович О. Збройні сили України першої половини XVIII ст. Київ, 1969.
3. Апанович О. М. Українсько-російський договір 1654 р. Міфи і реальність. Київ, 1994.
4. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків, 1993.
5. Берестейський мир. З нагоди 10-х роковин 9.II.1918-19. II.1928. Спомини й матеріали. Львів-Київ, 1928.
6. Боплан Г. Опис України; Меріме П. Українські козаки та їх останні гетьмани. Львів, 1990.
7. Брайчевський М. Конспект історії України. Київ, 1993.
8. Брайчевський М. Приєднання чи возз'єднання? Критичні зауваги з приводу однієї концепції. Париж; Балтимор, 1972.
9. Бунятян К. П. Давнє населення України. Київ, 1998.
10. Великий українець. Київ, 1992.
11. Верстюк В. Українська Центральна Рада. Київ, 1997.
12. Веденєєв Д., Будков Д. Юність української дипломатії. Становлення зовнішньополітичної служби України в 1917-1923 роках.
13. Винниченко В. Відродження нації. Ч. I-III. Київ-Відень, 1920; 1990.
14. Геродот. Історія в дев'яти книгах. Київ: Наукова думка, 1993
15. Голобуцький В. О. Запорозьке козацтво. Київ, 1994.
16. Голобуцький В. Дипломатическая история освободительной войны 1648-1654. Київ, 1962.
17. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX ст. - XX століття. Київ, 1996.
18. Гуржій О. І, Чухліб Т. В. Гетьманська Україна. Київ, 1999.
19. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVIII ст.: кордони, населення, право. Київ, 1996.
20. Грушевський М. Історія українського козацтва. *Вітчизна*, 1989. № 1-11.
21. Грушевський М. Історія України-Руси. В 10 т. Київ, 1991. Т.1-2.
22. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Відень, 1921 (Київ, 1990).
23. Грушевський М. Спомини. Київ. 1989. № 8-12.
24. Документи Богдана Хмельницького. Київ, 1961.
25. Дорошенко Д. Нарис історії України. Київ, 1991.
26. Дядиченко В. З історії боротьби українського козацтва проти шляхетської Польщі 1690-1699 рр. Київ, 1946.
27. Єфіменко О. Історія України та її народу. Київ 1991.
28. Карамзин Н. Предания веков. Москва, 1988.
29. Коваль В. Возз'єднання західноукраїнських земель та міжнародні відносини 1939-1941. Київ, 1979.
30. Коваль В. В роки фашистської навали (Україна в міжнародних відносинах у період Великої Вітчизняної війни). Київ, 1963.
31. Коваль В. «Барбаросса». Истоки и история величайшего преступления империализма. Київ, 1989.
32. Коваль В. Радянсько-німецький пакт 1939 р. Київ, 1989.

33. Коваль М. Україна у Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах. Спроба нового концептуального бачення. Київ, 1994.
34. Когут З. Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини (1760-1830). Київ, 1996.
35. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж, Нью-Йорк, Львів, 1993.
36. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. Київ, 1996.
37. Костомаров Н. Исторические монографии и исследования. В 2 кн. Москва, 1989.
38. Котляр М. Ф. Воєнне мистецтво Давньої Русі. Київ, 2005.
39. Котляр М. Ф., Смолій В. А. Історія в життєписах. Київ, 1994.
40. Котляр М. Історія дипломатії Південно-Західної Русі. Київ, 2002
41. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. Київ, 1964.
42. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. Київ, 1954.
43. Кромм М. М. Меж Русью и Литвой: Западнорусские земли в системе Руссо-литовских отношений конца XV – первой трети XVI в. Москва, 1995.
44. Кульчицький С. В. Україна у першій світовій війні. Київ, 1999.
45. Леп'явко С. Українське козацтво у міжнародних відносинах (1561 – 1591). – Чернігів, 1999.
46. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. К., 1992.
47. Наливайко Д. Козацька християнська республіка (Запорізька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках). К., 1992.
48. Наливайко Д. Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI – XVIII ст. Київ, 1998.
49. Огієнко І. Українська культура. Київ, 1991.
50. Повість минулих літ. Літопис. Київ, 1991.
51. Пасічник М. С. Варшава, Москва і Стамбул у боротьбі за Україну (1657-1665 рр.). – Львів, 1998.
52. Пашуто В. Внешняя политика древней Руси. Москва, 1968.
53. Плохий С. Папство на Україні. Київ, 1989.
54. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2-х т. Київ, 1992.
55. Попик С. Д. Українці в Австрії. 1914 – 1918. – Київ – Чернівці, 1999.
56. Причерномор'є в средние века / под ред. Карпова С. П. Москва: МГУ, 1991.
57. Проблеми історії України XIX – початку XX століття. Вип. IV. К. 2002.
58. Россия в начале XX века. Москва, 2002.
59. Русина О. Україна під татарами і Литвою. Київ, 1998.
60. Сахаров А. Дипломатия Святослава. Москва, 1982.
61. Сергійчук В. І. Іменем Війська Запорозького. Українське козацтво в міжнародних відносинах XVI – середини XVII століття. Київ, 1991.
62. Смолій В. А. Степанков В. С. Українська національна революція XVII століття (1648-1676). Київ, 1999.
63. Смолій В. А. Степанков В. С. Українська державна ідея. Проблеми формування, еволюції, реалізації. Київ., 1997.
64. Страбон. География / перевод, статья и комментарии Г. А. Стратановского. Москва, 1964.
65. Терещенко Ю. І. Україна і європейський світ: Нарис історії від утворення Старослов'янської держави до кінця XVI ст.: навчальний посібник. Київ, 1996.
66. Толочко П. П. Від Русі до України. Київ, 1997.
67. Толочко П. П. Киев и киевская земля в эпоху феодальной раздробленности XII-XIII веков. Київ, 1980.
68. Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь. Київ, 1998

69. Третьяков П. Н. Восточнославянские племена. Москва, 1948.
70. Українське державотворення: словник-довідник / за ред. О. М. Мироненка. Київ: Либідь, 1992.
71. Україна в Центрально-Східній Європі. Студії з історії XI-XVIII століть. Київ, 2000.
72. Україна і Росія в історичній ретроспективі: українські проекти в Російській імперії. Київ, 2004.
73. Українська РСР у міжнародних відносинах: Довідник. Київ, 1984.
74. Українська РСР у міжнародно-договірних відносинах: зб. документів. 1976-1985. Київ, 1986.
75. Українська РСР у міжнародних відносинах. Міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна (січень 1957 – грудень 1965). Київ, 1966.
76. Українська РСР на міжнародній арені. К., 1966.
77. Українське питання в Російській імперії. (кінець XIX – початок XX ст.): колективна наукова монографія в трьох частинах. Київ, 1999.
78. Українські політичні партії кінця XIX – початку XX століття. Програмні і довідкові матеріали. Київ, 1993.
79. Шевальє П. Історія війни козаків проти Польщі. Київ, 1960.
80. Шевченко Ф. Політичні та економічні зв'язки України з Росією в середині XVII ст. Київ, 1959.
81. Юшков С. В. Нариси з історії виникнення і початку розвитку феодалізму в Київській Русі. Київ, 1992.
82. Яворницький Д. І. До історії степової України. Дніпропетровськ. 2004.
83. Яворницький Д. І. Історія запорозьких козаків: у 3-х т. Київ: Наукова думка, 1990.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library (дата звернення 10.08.2020)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 10.08.2020)
3. URL: <http://www.history.org.ua/>
4. URL: <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal>
5. URL: <http://www.encyclopedia.com/>
6. URL: <http://www.historians.in.ua/>

4. Методи навчання: лекції, семінарські заняття, самостійна підготовка, екскурсії до музеїв, підготовка розгорнутих повідомлень, виконання невеликих досліджень.

- 1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження), практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
- 2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.
- 3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.
- 4) Методи стимулювання навчальної діяльності: метод навчальної дискусії; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	задовільно		E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)